

Breviarium Chronologicum Veteris Testamenti Rerum Gestarum

Ab Orbe condito Vsque ad Christum natum Synopses complectens.
Xenivm Academicæ Sodalitati Dominorum, B.M.V. Annuntiatae Herbipoli
oblatum

Aetas Regalis : Complectens Synopses Sacræ & Profanæ Historiæ a
Samuelo & Regum Hebræorum initio, usq[ue] ad finem captivitatis
Babylonicæ, & initium Persicæ Monarchiæ

Gartner, Michael

Herbipoli, 1696

Sanctitate & Prophetia Clari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65112](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65112)

hirco: quas hostias ter circum castris
solitas Marti consecrabant. Fuerunt autem
viri Romanorum, quorum fortunæ illi
no censæ sunt 85. millia minus trecenta.
Edixit denique Rex, ut quinto quoque
anno Civium censu habito Lustrum conde-
tur, quod ab ipso quater observatum est.
Tarquinius autem Successor ejus iterum in-
glexit, nec alii deinceps accuratè obser-
vârunt, ut Lustrum, & tempora per Lustrum
computandi exiguus usus esset.*

S. 7. Sanctitate & Prophe- tia Clari.

Ab an. m. 2940. usq; ad an. 3000.

Prophetæ, qui Israëlitis pro Philistinæ
perant, pro Theologis & Concionatoribus,
ut inquit S. Augustinus, dupliciter
sunt: alii quorum Prophetiæ cano-
ptæ non exiunt, memorantur tantum
Scripturâ; alii autem quorum Prophe-
litteris consignatæ & Scripturæ in-
sunt, quorum 17. numerantur: Majorum
12. Minores, quibus accensendus est
cum enim à multis illius Prophetia (non
nò Canonica) adscribatur Jeremia, &
Baruch scriba tantum, quanquam &
rè Propheta fuerit, idè tamen neque
jores inter, neque Minores censetur.

pheta autem ejus ponitur post *Jeremiam* tanquam rivus, fonti suo conjunctus.

Vocatur autem alij Majores, & alij Minores, non ideo quod sententiarum gravitate, rerum verborumque majestate sibi invicem cedant; sed ob sermonis & librorum brevitatem: Nam etiam Minores Prophetarum majora volumina scribere potuissent, si vel voluissent, aut aliunde nihil obtitisset, cum & ipsi per multos annos concionandi & Prophetandi munere perfuncti sint, uti *Oseas* ad annum 90. usque hoc officio perfunctus est. Majores sunt *Isaias* * *Jeremias* * *Ezechiel* * *Daniel* * Minores *Oseas* * *Ioel* * *Amos* * *Abdias* * *Ionas* * *Micheas* * *Nahum* * *Habacuc* * *Saphonias* * *Aggeus* * *Zacharias* * *Malaciam* * Hic eo ordine temporis collocantur, quo sibi in vita & officio Prophetandi ac concionandi successerunt.

I. OSEAS prophetavit regnantibus *Oziâ*, *Jothane*, *Achazo*, & *Ezechia*, Regibus in *Judâ* circa an. 3227. ante Christi *Sab.* juxta *Epiphanium* filius fuit *Beer* in *Belomoth*, de profapia, & Tribu *Manasse*, Domini futurum adventum prodigio annuntiavit, scilicet si quercus in *Silom* à seipsa in portiones sex findatur, & totidem quercus

G s

cus ferent; factumque est ita. Ne
 dubitatione caret ejus conjugium,
 quo communior sententia est, Osee
 secundum illud Domini mandatum
Vade, sume tibi uxorem fornicationum
& fac tibi filios fornicationum, quia for-
nicans fornicabitur à terra Domini; Se-
 cundum hæc verba Domini verè du-
 xisse uxorem *Gomer*, filiam *Debalam*,
 dudum meretricem, factam postea
 continentem & filios ex ea susceptos
 legitimos, qui tamen filii fornicationum
 dicuntur, quod geniti essent matre,
 quæ dudum sub fornice sedebat.
 Hoc autem conjugio demonstratur
 imminens abdicatio Regni Israël
 Idololatriam, quam postea totius populi
 derelictio subsecuta est. Prophe-
 tavit tam ad Judæos, quam ad Iudeos
 etiam, unde in titulo suæ Propheti-
 æ Regem præfigit. Sicut etiam in
 mortuus senectute plenâ, & ab Ec-
 clesiæ Sanctorum catalogo adscriptus
 est 4. Julii, ob vitæ sanctitatem & con-
 stantiam singularem.

II. JOEL natus est secundum *Epi-*
phanium in agro *Bethor* de Tribu *Rubem*
prophetavit temporibus *Ozia*, *Io-*
tham, *Achaz* & *Ezechie*, sicut *Oseas*.
Videtur etiam non improbabiliter
prophetasse temporibus *Manassis*, un-
de in editione LXX. ponitur post
Mischaam. Argumentum ejus fuit
predictio captivitatis *Babylonice*, &
ejus anti-typus, judicium extremum
& Christi adventus in valle *Josaphat*.
Mortuus & cum honore & gloria se-
pultus in *Bethor* & inter sanctos ab Ec-
clesia relatus legitur 13. Julij.

III. JONAS filius fuit, non viduae
Sareptanz, ut Hebræi putarunt, sic
enim *Tyrius* aut *Sidonius* fuisset, &
cultor idolorum, sed filius fuit *Amathi*
ex patria *Geib*, urbe non *Philistino-*
rum, sed illa quæ est in *Opheri* perti-
nens ad Tribum *Zabulon*. Prophe-
tavit tempore *Osee* & *Ioëlis* sub *Ieroboam*
mo II. circa an. regni ejus secundum
& regni *Amasia* 16. ante Christum
& 41. *Ieroboamum* ad bellum *Syris* infe-
ren-

II. JO

G 6

rendum animavit an. 3216. ante Christum 837, ablegatus est deinde in Niniven ad Assyrios an. regni *Sardapali* primo, Regni autem *Ieroboami* 9, & *Amasia* Regis Judæ 10, cum fugeret à Domino in Tharlos, oris tempestate, quæ nautas cõggit, inobedientem Prophetam in mare eijcere, absorptus est à ceto, terræ autem post triduum redditus ex utero balænæ abijt & prædicavit in Ninive. Penitentiam agentibus Ninivitis, & Ninive propitiato pœnam denunciata tantam abolente, quàm suspendente dolore affectus *Jonas* natale solum revertijt, neque domi suæ permanentis ratus, assumptâ parente suâ, in peregrinatus est, regionem alienarum, ne fortè obijceretur illi veritas & falsitas Prophetiæ, ibidem vitam functus, & in specu *Genesi* humatus est, sanctorum adfectus catalogo in Martyrologio diei Septembris.

Probabile videtur Jonam ejectum esse Balæna juxta Joppen, unde solyerat,

litus scilicet Phoeniciæ & Syriæ, atque inde terrestri itinere rediisse in Judæam & adiisse templum in Jerusalem, gratias egisse Deo, ac vota persolvisse, ideo enim cap. 3. dicitur: *Et factum est verbum Domini ad Iohannem suum*; videtur enim sperasse Deum hic sua penitentiâ contentum seque ab opere concionandi in Ninive liberatum esse.

IV. AMOS secundum *S. Hieronymum*: fuit de oppido Thecue, de Rusticorum & armentariorum genere, & inde à Deo, qui humiles elevat, ad Prophetiam evectus, hinc etiam crebrò similitudines adhibet de rure. Prophetavit contra Damascum, Philisthæos, Tyrios, Idumæos, Ammonitas, Moabitas, Judæos. Per biennium adversarium habuit potentem *Amasiam*, non Regem illum *Amasiam*, sed sacrificulum quendam vituli in *Bethel*, qui gratiâ multum valèbat apud *Jeroboamum*. Ideoque frequenter hunc Prophetam plagis afflixit, & filius eius *Ozias* tandem per tempora transiit, unde semivivus in patriam devectus, & inibi sanctè expiravit an.

3251 ante Christum 802, regni Ozia
Juda 26 & *Ieroboami* II. in libro
41. *

V. ISAIAS natus patre *Amos*, et
Prophetâ, sed alio, qui fuit è sanguine
regio, & colligere licet, fuisse eum in
aula moribus regijs educatum, ex eo
quòd magnâ urbanitate, decore, auctoritate
& gratiâ Prophetiam suam pronuntiat.
Celeberrimam suam visionem, in qua
vidit Dominum sedentem super
thronum, habuit an. m. 3277 ante Christum
776, an. regni *Ozia* 52, qui erat
rex Iudæ, & regni *Phacee* in Israele
Prophetavit sub *Ozia*, *Ioatham*, *Achaz*,
Ezechia & *Manasse*, qui inter
Prophetas etiam Isaiam, quamquam
socerum suum, ut tradunt Hebræi
S. Hieronymus: ferrâ ligneam in duntaxat
tes secari ab imo ad summum verticem,
& crudelissimo supplicio necem
iussit, quia acerbè non tantum
regem, sed ipsum etiam Regem
percutiebat impietatis. Occisus est
an. m. 3340, ante Christum: 713 *Manasse*

regni Oz
I. in lra
re Amoi,
uit è langu
fuisse em
catum, ex
decoro, riro:
a monovit.
isionem, m
em super
7 ante
qui erit
Israele
pabam,
qui inter
m, quan
unt Hebr
eā in duar
imum
pplicio
n tantum
am Regem
Occifus est
3 Manu

Osaian. regni 3. Elogium ejus refert
Ecclesiasticus cap. 48. v. 25. usque ad
finem. Tumulus est sub quercu
Rogel (id est fullonis,) cui vicinus fuit
fons Rogel. Festum ejus secundo no-
nis Julij celebratur.

Inter cetera insignem obedientiam, mor-
tificationem ac præstantiam virtutis indi-
cat, quod vir nobilis è regia stirpe, ad man-
datum Domini, de quo legitur Isaiæ cap.
20. non erubuerit per triduum in celeberrima
urbe conclamationibus, planè nudus, ne-
is quidem partibus tectis, quas naturalis
verecundia maximè tegit, mediâ die ince-
dere sicut enim hoc in se indecorum & scœ-
dum esset, honestabatur tamen & actus erat
inigenis virtutis per Dei mandatum; nihil
enim est *honestius Dei præceptis*, inquit S.
Hieronymus: repræsentabatur autem per
hanc triadanam nuditatem triennis capti-
vitas, scilicet quod per triennium vastan-
da, omnibusque rebus nudanda esset Æ-
gyptus & Ethiopia, hominesque inde
nudi abducendi ad ignominiam.

VI. ABDIAS juxta Epiphanium
fuit oriundus ex Sichem & agro Le-
vithac hamar, Vaticinari cœpit de ultimò
excidio Idumæis per Chaldæos in stigedo
an-

anno mundi 3255. anno Regni
30. ante Christ. 798. de quo *Isa*
inquit, *Abdias*, id est, *servus Domini*
ter omnes Prophetas brevior num-
verborum, sed gratiâ Mysteriorum
æqualis. Diem suum obiit in ag-
Bethachamar.

VII. MICHÆAS *Morastides* Mo-
rasthi autem vicus erat sub Tribu Ju-
dæ, alius ab illo *Michaâ*, qui cum *A-*
chabo 150 annis antè vixit; Prophe-
re enim hic cœpit an. m. 3290. ante
Christ: 763 an. regni *Ioathami* 13
& *Phacee* in Israël 14. & contem-
vit sub *Achaz* & *Ezechia*, vaticina-
autem est tum contra Israël, tum con-
tra Judam. Martyr occubuit glori-
cæsus: unde in Martyrologio legitur
die 15. Januarij. Ejus sepulchrum
scribit *S. Hieronymus* in Ecclesiam con-
versum esse.

VIII. NAHUM natus est ab *El-*
kesi trans Jordanem fluvium versus
Begabar, de Tribu Simeon. Hic post

usq; ad annum mundi 3517. *Ionam* an. scilicet 3315 *Ezechia* 7, *Romuli* & *Urbis conditæ* 14 ante *Christum* 738. Renovavit minas *Iona* contra *Niniven*, ob novas prævaricationes, post penitentiam, ad *Iona* prædicationem. Prædicavit autem *Nahum* super *Ninive*, ut scribit *Epiphanius*, quod ab aquis dulcibus, igne & terræ motu vertenda esset, quod vaticinium *Doctorem* confirmat, cum ait stagnum illud, quo civitas circumdata erat, facto terræ motu *Niniven* submersisse; & ignem è solitudine ortum superiorem illius partem consumpsisse. Contigit autem suprema clades *Ninive* an. 3452. *Nabuchodonosoris* 24, ante *Christum*. 601. Mortuus est *Nahum* in *Begabar* patrijs sedibus.

IX. *SOPHONIAS*, ut *S. Hieronymus*, ad *Paulinum* ait, gloriosâ majorum stirpe generatus est, patrem enim habuit *Chusi*, avum *Godoliam*, proavum *Amariam*, atavum *Ezeciam*. *Epiphanius* vocat *Sarabathidem*, à monte *Sarabatha*, è Tribu ac profapia *Simeonis*. Vaticini.

162 *Ætas V. ab an. m. 2940.*
ticinari coepit an. 3395 ante Cl
658, initio regni *Iosæ*. Videtur hunc
minus præparasse, & misisse spe
beneficio, ut *Iosæ* adhuc adolecen
lo muniret aditum ad gloriosa facie
ra suscipienda, quibus inchoatis *Ier
mias* postmodum adjutor superuenit
Prædicavit de Hierosolyma, de con
summatione gentium, confusione im
piorum & adventu Domini, dicitur
bije solitarius in aruo suo. Felice
jus memorat Ecclesia 3. Decembris
Martyr: Romano.

X. HABACUC Propheta, aut
tor est *Hieronymus*; Prophetavit contra
Judæam & Jerusalem an. m. 3327
te Christi: 726 an. regni *Ezechia*
Merodachi Babyl; Regis 4. unde
tet eundem *Habacuc* esse non posse
prandium tulit ad Danielem in specu
Leonum. *Cornelius à Lapide* dicit
sub *Ezechia* & *Manasse* vaticinatus
esse, & fuisse ex illis unum, qui impie
tatis *Manassen* arguerunt, & male
eo habiti sunt. Sanctorum catalog

ad scriptus legitur die 15. Jan: Corpora *Mikaa & Habacuc* divinâ revelatione reperta sunt sub Theodosio Juniore.

XI. JEREMIAS illustratus à Deo præquam lucem aspexisset, & labe purgatus originariâ. Natus an. m. 3393 *Anni* Regis Judæ I. *Ben-Merodachi* ante Christ: 660. qui in pago *Anathoth* juxta Jerusalem habitabat, & Hierosolymam in ordine vicis suæ administrandum venire consueverat. Patrum habuit *Sellum*, cujus filius *Hammuel* erat patruelis *Jeremia*. Prophetare incepit an. ætatis 14. aut 15. circa an. m. 3407, ante Christ: 646. & continuavit sub *Iosia*, *Ioakim*, *Ioachim*, & *Sedecia*. Argumentum Prophetiæ fuit exadum per Chaldæos inferendum; hujus imagines habuit virgam vigilantem, lebetem ebullientem, calicem cunctorum peste malorum spumantem, tum gentibus, tum Judæis exhauriendum: Lumbare seu cingulum

gulum lumbis accinctum, & Euphraten defossum, iterumque tractum ubi computruit: Laganam plenam mero, quæ celestis dictæ mensuram completam præstabat, & Judæos instar testæ condendos & dispergendos: Ficus in calathis, bonas & bonas valde, malas & malas valde: quibus bonorum deprete Hebræa, & malorum discernenda ostendebatur.

Ut non verbis, sed & factis hostem Chaldæorum denunciaret, Dei ligneum jugum adaptavit cervicibus, & circumtulit tanquam signum subjugandæ Judææ; cui se mentis nonnulli vates & arioli opposuerunt, & inter eos potissimum princeps *nanias*, qui *Jeremiam* invadens, jugum illud collare diripuit, diffregit, & in terram projectum conculcavit, & in derisionem se Numinis oraculum illustravit. *Jeremias* autem constans in veritate annuncianda, quia sub illud jugum diversorum Regum legati Hebræi

solymam convenerant, ad *Sedeciam* in
 novum foedus adversus Chaldaeos
 consociandum, cuilibet Legatorum
 fragmentum jugi dat, tristicium fatorum
 portentum domum ferendum, sed
 haec praesagia plurimorum odijs con-
 stiterunt. *Phassur* de numero Sacerdo-
 rum unus, protervus, vas fictile con-
 fringentem Prophetam in signum Po-
 puli Hebraei diminuendi, liberali a-
 lapia excepit, fidelem veridicum, sed
 insuper in nervum & tormenta immi-
 sit: sed inde liber, a *Iersa* nepote *Hana-
 nia* transfugij ad hostes accusatus, in
 horridam foveam subterraneam de-
 truditur, ubi in tertium mensem de-
 tentus, cum ab infauftis praenunci-
 andis non abstineret, feminudus, in
 profundum puteum sive cloacam len-
 to cacno foetidam, collo tenus immer-
 gitur, fame, siti & paedore consumen-
 dus; per *Abimelechum*, autem libera-
 tus, & *Nabuzardan* Chaldaicae mili-
 tiae principe, interea portas perfrin-

ger-

gente, urbemque occupante, ab
dem benevolè exceptus, & datâ,
in patria vastatâ remanendi, aut tra
migrandi, optione, elegit in patrio
lo subsistere, ut colligeret Judaici pop
li reliquias. *Godoliâ* autè Judææ præfe
cto (cui *Nabuzardan* nomine Regni
sui, *Ieremiam* præcipuè commenda
verat) per insidias interfecto, ventis
Judæi, ne suspitione cædis in ultimas
manus Babyloniorum inciderent, fe
gam in Ægyptum arripiunt, abdu
secum *Ieremiâ*, & scribâ ejus *Baruch*,
tam Deo, quam vate invito, & re
mante. *Fanis* seu *Taphnis* urbe Regni
Ægyptiorum sede, cum degeret *Ie
mias*, & ibi etiam non desisteret, po
duellibus Numinis in aures ingen
prævaricationes, ab ipsis civibus
lapidibus obruitur an. ætatis 55. Pro
phetici muneris 41, an. m. 3448
Christ: 605. desolationis 2. Mem
viri sanctissimi, quem cives proprii
ciderunt, alienigenæ Ægyptij magi
ficu

ficum sepulchrum excitaverunt: qui ut vivus serpentes depulit, ita ex tumulo quoque depulsor esse perseveravit, abresi pulveris virtute morsibus aspidum medente, & Crocodilos profigare.

XII. BARUCH. Hic, quia notarius fuit *Jeremia*, hunc locum occupat, quanquam nec Majorum, neque minorum agens. Vir fuit nobilis familiae, ut *Iosephus* de illo memorat: fratrem habuit *Saraiam* principem: uterque autem fuit filius *Neria*, filij *Maasia*, discipulus *Jeremiae*, & afflicta laborum, & tribulationum ejus particeps. Porro librum *Baruco*, quem scripsit, canonicum esse de fide nunc est. Quod veteres illum omiserint, exinde contigit, quia *Jeremia* nomine eundem comprehenderunt; scripsisse autem in *Babylone* refert *Cornelius à Lapide*, quod ipse post *Jeremiae* in *Aegypto* lapidationem secessit, ut *Judaeos* consolaretur vir sapiens, patiens, zelosus, ac sanctus.

XIII.

XIII. EZECHIEL natus an. 3
ante Christ: an. 642. an: Regni *Iohannis*
Nabolassaris 4, Olymp: xxxiv
2. patre *Buzi*, ex Tribu Levi, &
nere sacer, quod erat nobilissimum
nus apud Hebræos. Prophetare ince
pit an. m. 3449. Sedecizæ Regis 5. &
transmigrationis 5. Portentum fuit
sui sæculi, dictis factisq; potentis,
ut frangeret Judæorum perturbationem,
obsidionem urbis descripsit in libro
panem stercore bouum coctum
dit, & super unum latus cubavit
diebus, descripsit currum bellorum
Dei, & potentizæ divinæ vindictæ
& excidium Judæis, alijsque Gentibus
minitantis, & comparantis. Judæos
fluvium Chobor, velut alter *Mors*
sicco pede traduxit, Chaldaeos in
quentibus demersis: piscium copiam
à Deo suis precibus impetravit
Judæos fame præne enectos re
venenatos serpentes in impios *Dan*
tas & Galilitas immisit, & similia
de eo narrant *Isidorus* & *Dorotheus*

omnibus his beneficiis occisus tandem est à Judæis & quidem à Duce Populi sui propè Babylonem, quòd eos de cultu Idolorum severè argueret an. m. 3462. ante Christ. 591. desolationis 16. sepultus est, inquit Martyr. Rom. in sepulchro *Sem & Arphaxad*, ad quòd devotionis causâ multi confluunt. Dies festus celebratur 10. Augusti.

Veteres nonnulli fuerunt, qui Ezechielem dixerunt Pythagoram fuisse; verùm constat Pythagoram non fuisse Judæum, sed ex Samo Insula, qui metempsychosin docuit, quam nec somniavit Ezechiel; uterque etiam diverso à se invicem tempore exiterunt. Figmentum igitur est eundem esse Pythagoram & Ezechielem, quanquam in multis convenisse deprehendantur.

Quia voluit Deus Ezechielem apud rebelles & contumaces Judæos fieri portentum, iussit eum se includere domi suæ, ibique flere, nec verbis, sed silentio, & miris quibusdam actibus vaticinari, & portendere clades; sic cap. 4. silens descripsit obsidionem urbis, ferream ferens sartagineum, in signum ferreæ sententiæ Dei contra Judæos, & quòd ipsi igne frigendi sint ab inimicis suis & urbs cum templo in cineres redigenda & vastanda sit Pa-

H nes

nes de stercore boum subter sterco
manum coctos, non in clibano, sed in e
nere, comedit iussu Domini, ut signific
famis tyrannidem, quam essent passuri
diebus & noctibus: totidem super munus
tus, idque sinistrum & per 40 dies ac noct
continuas super dextrum latus decem
portenderet urbis per 390. dies obside
& per 40 dies excindendæ, *negustias*, as
fissiones & pressuras, quæ omnia non tan
tum per visionem quandam, sed reipsa ita
contigisse, & ab *Ezechiele* facta esse, hec
probat *Cornelius à Lapide* contra nonnullos
qui visiones fuisse arbitrantur. Scimus
rum illustres amicos suos, Prophetas
Concionatores suos insignes, quoniam
Deus exercuit, & mortificavit, ut per
ad poenitentiam excitaret, & vivificaret
peccatores.

XIV. Daniel natus an. m. 2940
ante Christ. 627. an. regni *fool*
Nabolassar 19. Olymp. xxxvii
an. i. Ex Tribu Juda, & quidem
firpe Regum Juda, aut Dynastie
gentis Judaicæ, ab *Ezechia* oriundus
mediatè scilicet, quales etiam
ejus erant *Ananias*, *Azarias* & *Mi
sael*, Puerulus adhuc (ut *Salianus* con

putat & *Tornicellus*) trienis captus à *Nabuchodonosore* Magno an. regni ejus I. & in Babylonem cum multis aliis abductus, non tam captivus, quàm obfes futurus, utpotè sanguinis regii, ut tuto *facilem* remitti posset in Regnum suum. Prophetare cœpit in Babylone dimo concitatus Spiritu, ut *Sufan* nam mortis injustæ faucibus eriperet an. 3438. ante Christum 515. ætatis suæ duodecimo.

Prophetare itaque duodennis incepit, & in annum usque centesimum vaticiniis claruit, faitque Propheta simul, & Doctor Populi Idolorum ten ebria circumclusi; Confessor fuit in exilio seculari; Virgo fuit in eo Populo, in quo sterilitas erat pudori: everfor fuit Idolorum: propugnator fuit & firmamentum veræ pietatis: Martyr fuit qui 7. diebus leonibus, fame furentibus, objectus, pastorem se potius immanium ferarum, quàm prædam fuisse *Evilmerodacho* & persecutori-

bus exhibuit, quando impastus
Leones pastus prandio divinitus
to, & septimâ post luce illæsus a
leonino extractus est : Ipsi autem
foveam coniecti inciderunt, qui fe-
runt eam.

Sed nondum in palæstramicorum
Dei abundè adversis exercitus *Da-
niel*, iterùm post *Balthasar* interitum
& excidium Babylonis, apud *Dei*
Medorum Regem primo loco
ris, & Regiæ gratiæ habitus, hoc
tum satrapis præfectus fumum
diæ, comitem tam splendidi huius
expertus est. De cultu veri Dei
fatus, quanquam diu reluctante
ge, prævalente tamen Populi & Sa-
lorum ferociâ, iteratò, jamque
genarius senex dentibus leonum
cerandus obijcitur : sed nunc
vice intactus belluarum hospes,
crudelitate ferarum blanditiis ex-
tus & liberatus est. tot denique
tus fortunæ casibus aulici favoris
invidiæ exemplum, centum & 40
P

plus annis exactis MARTYR, DO-
CTOR, & VIRGO, Babylone deces-
sit, regio conditorio illatus an. mun.
3535. ante Christ. 518. regni *Darij* 4.
LXV. Olymp. 2. *Tarquinij* superbi 15.
Dies mortis ejus in Rom. Martyrolog.
proditur 21. Julij.

XV. AGGÆUS fuit de Tribu Le-
vitica, atque Sacerdos, de quo Epi-
phanus, *Aggeus*, inquit, *Propheta*
juvenis admodum ex Babylone profectus
est Hierosolymam, & ingenuè de reditu
Populi vaticinatus est, anno ut *Cornelius*
comperat, primo *Cyri* & oculis stru-
cturam templi vidit (ad cujus restau-
rationem, atque perfectionem, ipse
plurimum *Cyrum* excitaverat, & Po-
pulum animaverat) & idem omnium
primus ibi cecinit ALLELUJA, eo-
demque loci vitam finivit circa an. m.
ut *Sallianus* scribit, 3568. ante Christ.
485. *Xerxis* 1. & humo propè Sacer-
dotes cum honore & gloria conditus
est. Mors ejus in Martyr. Rom. ponitur
4. Julij.

H 3

Quan-

Quando legis *Aggeum* primum ce
 in Hierusalem *Alleluja*, intellige per
 reditu è Babylone, nam ante captivitate
 in usu fuit *Alleluja*, vel etiam ut Com
 putat, quia primus post Psalmos adje
Alleluja, ob lætum reditum è Babylone,
 quod videtur alludere Ecclesia in Sabbato
 sancto, iteratis vicibus solemne *Alleluja* vo
 ce Diaconi, aut Sacerdotis decantans. Hinc
 etiam *Aggeus*, inquit S. Hieronymus, dicitur
 idem ac *festivus seu lætus*.

XVI. ZACHARIAS cognovit
Aggeus, natus de Tribu Levitibus
Barachia & nepos *Addonis*, cum
 Chaldæorum solvit, inquit *Epiphanis*
nim, & inter proficiscendum per
 ta populo vaticinatus est & par
 multa miracula. Hic est, qui in
sedeco nunciavit: *Nascetur ex vobis*
qui sacris initiatus Hierosolymis sancti
bit Domino. Hic etiam benedixit
thiel in filio dicens: *Procreabitur*
 & inde nomen illi *Zorobabel*. De
 quoque Rege Persarum *Zacharias*
 Ostentum dedit, idque ad *Victoriam*
 Signum etiam super *Craeso* Lydorum
 nec non super Rege *Medorum*

primū ce
ntellige pri
ante captivi
tiam ut Cor
Psalms ad
um ē Babylō
clētia in Sēba
olēne *Alloj*
is decem. *Hic*
Hieronym.

ge. Deceffit ultimā senectute in Ju
daca, & proximē cum *Aggeo* Prophe
ta humatus est, circa an. m. 3570. reg
nante *Xerxe* & Duce in Juda *Joakimo*.
Dies ejus festus agitur 6. Septembris.
Hic igitur qui necessitate naturæ obi
it, alius est à *Zacharia*, de quo Chri
stus *Matth. 13*, agit, quem occiderunt
inter altare & templum Domini.

AS coxur
u Levitatis
adonis, em
nquit *Epipha*
endum pen
s est & par
est, qui in
scetur ex
solymis sac
benedict
procreabit
abel. De
rum Zach
e ad Vict
rafo Lydon
edorum *Al*

XVII. MALACHIAS Propheta
natus ē Tribu Zabulon in *Sopha*, quæ
est in terra Zabulon, prophetavit sub
Dario Hystaspis ac deinceps eisdem
temporibus, quibus *Aggeus* & *Zacha*
rias. Ab ineunte ætate vitam duxit
inculpam, undè *Angelus* appellari
meruit, non autem, sicut erravit *Ori*
genes, Angelus in assumpto corpore
fuit. Ejus mansuetudini accessit præ
stantia formæ & doctrinæ excellen
tia. Inter cætera vaticinatus est de
puro & immaculato Sacrificio Eucha
ristiæ celebrando in toto mundo, ejus
que Sacerdotio. Scribitur ab *Epipha*
niō

H 4 niō

no morte immaturâ obiisse, & chrum habuisse in agro suo: ad tus legitur Sanctorum catalogo Januar.

Hæc igitur Prophetarum series est, in ordine, quo libri eorum in Scriptura nuntur, sed quo vixisse referuntur ab auctoribus, ac præcipuè *Timæo* & *Sallustio*. Omnes autem hi Prophetæ leguntur 700. annorum vixerunt & floruerunt; totum enim fluxerunt ab *Ozia* usque ad tempus *Davidis*. Præter hos, qui libris Prophetiarum in Scriptura ponuntur, alii quorundam morantur celebres, & diversis Requiruntur, qui hic ordine subijciuntur.

NATHAN, non ille, qui fuit officialis *Salomonis*, sed *Nathan*, *S. Hieron.* autumat eundem fuisse *Jonatha* filio *Semmaa* vel *Samma* *Davidis*, qui inter *Davidis* Heredes numeratus est, itaque nepos fuit *Davidis* ei que per familiaris, amicus, magister simul ac corrector severus, in fuit etiam *Salomonis* *

Observat *Genebrardus*, *Davidem* in Filiis in *Jerusalem* de *Bethsabee* & filia *Bel* susceptis, unum *Nathan* nomine appellasse *2. Reg. 5.* & *1. Paral. 3.* ex quo apparet

Beatiſſ. V. Maria Luc. 3. quemadmodum ex altero *Bethſabaa* filio *Salomons* *Joſeph* Chriſti adoptivus pater originem accepit.

GAD ſine patre, ſine matre, & genealogia in Scriptura, nuncius à Deo miſſus ad *Davidem* in ſpecum *Odoliam*, ut inde migraret * *ASPHA* ſub *Davidis* * *SEMEIAS* Propheta & vir ſanctus magno in pretio apud Hieroſolymitanos, qui poſt *Salomonis* mortem *Roboamum* & Judæos compeſcunt, ne contra *Ieroboam* Regem Iſraël pugnarent. Et hic inter cætera, quæ de eo memorantur *Roboami* & *Ieroboami* Regum duorum geſta ſcripto mandare curavit * *ABDO*, ab aliis *Iddo* & à *Joſepho Iadan* nominatus, *Nathani* Prophetæ filius, Prophetiæ dono ac doctrinâ plurimum Hieroſolymis claruit ſub *Roboamo*, qui cùm ex præcepto Domini ad *Ieroboamum* Regem Iſraëlis in *Bethel* perrexiſſet, & ſtantem ſuper altare excelſorum reprehendiſſet, mortem illi & toti ſtirpi excidium interminatus, manumq; quam

H 5 ira.

iratus *Ieroboam* extenderat ad
 monitorem subitò arefecisset, H
 solymam revertens, egit contra
 ceptum Domini, & in via, ad fal
 Prophetam divertens, panem cum
 comedit, ideoque in pœnam à loco
 in via interfectus est, salvo *asino suo*
 qui ponè cadaver, domini sui à rugie
 ente incolumis relictus est: Corpus
 ejus Prophetæ ille, qui humanitate
 mendaciter politicâ eum deceperat,
 in civitatem suam devexit, & sepulcra
 dâ sepulturâ condecoravit.*

AZARIAS filius *Obed* floruit
 magnæ autoritatis fuit apud
 Regem Judæ, quem doctrinâ
 prædicatione ad cultum veri Dei
 titer animavit* HANANI Pro
 tes & ipse claruit sub *Asa* Rege,
 cum duriùs objurgaret, quod *Da
 dabum* Regem Syriæ contra
 Regem Israël vocâisset, ab eodem
 ptus, & in nervo cunctis diebus
 suæ poni iustus est.* JEHU
 Hanani Spiritu Prophetico floruit

arguit *Balsam*, Regē *Israël*, & prænun-
 ciavit ei excidium familiz suæ, sicut
 excisa est domus *Ieroboam*: ob hanc
 veritatem durè habitus constanti ani-
 mo, usq; ad mortem, Martyrium per-
 tulit * *JEHIEL* filius *Zacharia* sub
Iosapho prophetavit * *ELEAZA-*
RUS filius *Dodia* sub eodem *Iosaphato* *
ELIAS Propheta potens in ver-
 bo, & in opere, ab *Epiphatio* non so-
 lum *Levita*, sed etiam Sacerdos di-
 ctus, natus est in oppido *Thesbe*, pa-
 tre *Sabachá* (alii *Achimam* vocant)
 prophetare cepit an. mun. 3123. ante
Christi, 330. *Iosaphati* regni 3. *Achabi* 7
 quoad vixit, miraculis claruit. Regi
Achab siccitatem 3 annorum, & fa-
 mem ingentem prædixit, quibus
 prænunciatis ab eo aufugit, & ab-
 scudit se iuxta torrentem *Carith*, cu-
 jus aqua potatus, & simul à corvo fa-
 mulo passus est; hic enim panem &
 carnes manè, similiter panem & car-
 nes vesperi adferebat.

H 6

Sed

Sedundè (quæris) corvus ille in famem accepit & carnes? *Rdet Abulagos* adijisse *Achabi* domum, & inde libet accepisse & in certum locum esse, undè corvi Deo instigante ad speciem *Elsa* ea quotidie bis deferrent.

Missus ex solitudine sua à Deo *Sareptam* siccato fluvio *pertransiit*, inde à muliere pauperula, donec siccitas defecit, enutritus est fatigatum ille miraculosè multiplicat; cuius mulieri filius unicus morte laborans esset, vivum eum restituit matri. Rogatus ab *Achabo*, cælum pro suis referavit & pluvias fecundè petravit; Sed hâc conditione, si Populo Pseudo-Prophetae *Baal* monte Carmelo congregati, leuâ religione in disceptationem ventri capitis supplicio alterutri parti posito, cuius sacrificam hostiam ma cœlitus delapsa non cremet. Congregatis igitur 440. *Baal* sacerdotibus, experimentum Sacrificii conventum erat, bos in frustra constructui lignorum imponitur; *fiam*

omnibus supplicibus modis postula-
 tur à celo, & non oritur flamma, insul-
 tante Popis sacrilegis *Elia* : Flammâ
 autem victimam *Elia* cum lignis,
 cumque saxis, eum altari & aquâ cir-
 cumfusâ, absumente, *Elias* tempesti-
 ve, ad tantum miraculum, prompti-
 tudine animorum usus auctor fit Is-
 raelitis, ut tandem agnitam verita-
 tem vertant in vindictam antiquæ re-
 ligionis, manusq; injiciant in detesta-
 biles *Baalitas*, & neci unâ omnes con-
 secrent. Neque difficile id fuit ver-
 bis persuadere : trucidantur ad unum
 omnes, & cadavera in torrentem *Cis-
 son*, montis radices alluentem, deij-
 ciuntur, *Achabo* nihil contra Populi
 motum auso movere. Sic impiorum
 sanguine humectata terra, gratiorem
 è celo pluviam tandem exceptit, &
 rediit agris fecunditas, & mortalibus
 saturas. Sed *Izabeli*, hâc cæde in-
 tellectâ, non rediit pietas, quin abiit
 ipsa potius in rabiem, quare fugâ sibi
 consulens vates desertum petiit, &
 sub-

subsidio Angelico, ac pabulo contumacitatis, usq; ad montem Dei *Horeb* vagatur, in spelunca ibidem declinat, turus insidias *Iezabelis*. Jussus autem ex Specu *Horeb* prodire & præparatas pœnas Idolorum adoratoribus denunciare, cum pertransiret inde regionem Hebræorum; & inveniret in agro arantem *Heliseum* bubulcum, eundem in Prophetiæ consortium injecti pallii investiturâ assumfit; ut haberet totum sui prodigiosi raptus & simul hœdem sui Spiritus; antequam verò contingeretur igneo triumpho, nobilissimam victoriâ triumphavit per ignem contumacitatis demissum, quo duos Regis *Ochozia* quinquagenarios cum viris 50, percussit; sic illustrior adversariorum incendio & conflagratione, à nubeculis ignei, & equorum igneorum specimen efformatâ raptus, est à latere *Elisei*, ultimum Magistro suo valde acclamantis, & dejectum pallium eorum theumque spiritum recipientis, an. m. 7139. ante Christum 914. *Iosaphat* 19.

Ioram, qui filius fuit Achabi, primo.

Communis Sanctorum Patrum sensus est in Scripturis fundatus, Eliam ad mortales reditum cum Enocho circa mundi finem & plurimis ab Anti-Christi nefanda secta revocatis, Martyrio laureatum æthereas sedes resursum. Interea autem in secreto quodam aëris amceniore secessu (S. Scriptura celum vocat) vitā agere quietam, statimedio Inter viam & patriam, jugi tamen Dei contemplatione, nondum autem beatificā Deivisione felicem.

Ex quo loco novennio post quā à mortalibus recessit, epistolam ad Ioramum piissimilijaphasi impium filium scripsit, quā ab imitatione Achabi, & crudelitate in fratres, atrocibus minis futurarum pœnarum dehortabatur, quod divina scriptura memorat lib. 1. Paral. c. 21.

Credibile est, quod Tornisus putat, Epistolam illam scriptam esse ante raptum, & traditam Eliso, vel alicui alij cum mandato, ut postea tali tempore Regi Ioram porrigeretur, quod etiam per incognitum quendam latorem factum est.

Septem homines dantur, qui mundi durationem à prima creatione usque ad finem, continenti serie metiuntur Adam: Mathusalem: Sem: Iacob: Amram: Ahias Silonites & Elias, qui adhuc superstes est, & incolu-
mus redibit sub finem mundi.

ELI-

ELISÆUS natus *Abelmela* tribus *Manassea* cis Jordanem, parte *Saphato*, non absque prodigio mine: die enim nativitatibus eius, ut *Epiphanius* scribit, mugitus aurei vultu Hierosolymis auditus est, quod portendebatur, puerum exterminio idolorum natum esse. Præloquam ab *Elia* in disciplinam adscisceretur, nec colebat, non modicum patris ager, duodenis scilicet bouum jugis modum, quem ab aratri gubernio exivit *Elias*, pallium simul suum, & ritum iniiciens, anno 3127. ante 926. *Iosaphati* septimo, *Elisæus* relictis continuo bobus secutus *Eliam*, hæc tantum obtenta à *Mastro* suo imitationis morâ, quâ prætibis valediceret. Hoc officio humanitatis perfunctus, & bouum partu convivio mactato, aratro quoque quendis cibis combusto (ut ostendat se prorsus pristinae vivendi rationi renuntiare) in montem *Carmelum* ad *Eliam* se recepit, futurus perpetuus

aflecta, quo deinde in æthera prodigiose raptò, ipse cum pallio se hæredem quoque miraculorum exhibuit: Ex Carmelo enim proficiscens in *Bethel*, & illusus à pueris, per colles vagandis, senile Calvitium exhibentibus, præsto habuit evocatam Numina vindictam, ac geminos urfos, in pueros quadraginta duos, miserâ dilaceratione ferocientes. *Iorami* atque *Isaphati* sienti exercitui aquas evocavit ex arente alveo, & simul ex cælo victoriam contra *Moabitas*. Cùm ille præter thesaurum religiosæ paupertatis nihil possideret, egentem pauperulam viduam multiplicato oleo locupletavit.

Fuit autem hæc vidua uxor *Abdia* Oeconomii Regii, in profligatos prophetas valde benefici, (quorum plurimos occultè aluit sævientem *Isabelle*) quæ sic ære gravabatur, ut solvendo non esset. Cumque pro symbola hospitali solvenda nihil haberet, quod hospiti in *Suna*, *Isacharea* tribus civitate

tate, rependeret, heredem factum
 promisit, & cælo annuente, imp
 vit. sed magis adhuc prodigio
 neficio, post triennium morte præ
 turâ raptum, vivum restituit. Da
 pulus suis prophetis in paupertate sua
 non minùs, ac aliis beneficium ac libe
 ralem se exhibuit, quibus in summa
 fame pulmentum ex agrestibus cucu
 bitis, quas colocynthidas vocant, per
 errorem, præparatum, ab insita & v
 ænosa amaritudine emendavit, et
 modico farre injecto in suavissim
 saporem convertit, virtute condita
 ti, non è terra, sed cælo hausta.
 dem liberalitate paucis panibus,
 viginti suffecturis, virorum centum
 prophetis discipulis famem expul
 Alias cuidam, ex prophetarum con
 gio, pro fabricæ materia in succu
 dis lignis laboranti, lapsam in ap
 per errorem securim, ex fundo Jor
 danis enatantem, restituit. In eodem
 dane lepram absterfit *Naamo* Sicut
 principi, sed turpis lucri cupiditate

Gies famulum, eadem in poenam
contaminavit.

Angelos cum infinito curruum &
bellatorum exercitu praesidiarios suos
esse ostendit puero suo famulo, pusillo
animo Syros hostes formidanti. Unde
etiam mirum illud accidit, quod Syros
Elisam de Eliseo, ubi is locorum
asserit seiscitantes, objecto oculis glau-
comate in ipsam urbem Samariam,
maximè Syris hostilem, perduceret,
& velut clausas in cavea feras Israël
Regi sifteret: suavitatem pietas
Elisi, & persuasit, ut in hostes non
arte humanâ, sed divinâ captos ani-
mas adverteret non aliter, quàm benefa-
ciendo. Quamquam beneficium hoc
male collocatum fuisse videatur, pau-
lo enim post Syri Samariam arctissi-
mâ oblatione, & fame ad extrema
propè redegerunt, & furorem suum
atrocitè effudissent, nisi ab oblatione,
repentino pavore caelitus percussi, su-
ga sese praecipites abstulissent, praedam.

damq; erumpentibus immanem
 prodigiosa victoria reliquissent,
 vates *Elisam*, auspice cœlo, pridie
 miserat, licet non absq; risu un-
 ducibus temerarii, & increduli,
 pœnam ideo dedit, juxta vatis præ-
 ctionem, manifestam; in porta scilicet
 ab impetu multitudinis eruentis, quam
 Regis jussu reprimere laborabat, pe-
 dibus conculcatus est, ut quam vi-
 cinio fidem habere noluerat, ejusdem
 eventu gaudere, ac frui non pot-
 Denique moriturus etiam, tum
Ioa victoriam prædixit, tum pro
 salutem ac libertatem post, obitu-
 um secuturam, parturivit; imo
 tuus etiam, mortuum sepulchro
 immisissum, cadaveris sui attactu
 restituit, & in pedes erexit. *Vitis*
sans annos omnino centum, atq;
 amplius. de quibus in religiosa
 plina transegit 80 annos, rex Reg-
 temporibus *Achabi*, *Ochozia*, *Jehoi-*
sehu, *Joachaz* & *Ioa*, annis 60
 phetizæ munere functus, & unice

vita perfunctus, anno *Ioasi* decimo, *A-*
masia, Regis Judæ, octavo, ante Chri-
stum oram 849. anno mundi 3204.

MICHEAS filius *Iemla*, alius ab
illo *Micæa*, qui minoribus Prophe-
tis adnumeratur. hic enim illo prior,
fuit, qui *Achabo* Regi vaticinatus est
prospera, & adversa, victorias con-
tra *Syros*, iterumque iras Dei & ruitu-
ra mala in *Achabum*.

Cornelius, à Lapide, *Tirinus*, nec non
Iosephus Historicus, hunc *Micæam* fuisse
Prophetam ajunt, illum innominatum in
scriptura, de quo lib. Reg. 3. cap. 20 v. 35.
Vir quidam de filiis Prophetarum dixit ad soci-
um suum in sermone domini: percutite me, at ille
noluit percutere. Cui ait Propheta, quia no-
luit, audire vocem Domini, ecce recedes à
me, & percutiet te leo, cumquè paululum re-
cessisset ab eo, invenit eum leo, atque percuf-
sit. Sed & alterum Propheta virum inveni-
ens dixit ad eum: percutite me, qui percussit &
vulneravit. Nimirum mittebatur tunc
Micæa ad *Achabum*, ut increparet eum
quod *Benadabum*, Regem *Syriæ*, quem tra-
derat Dominus in manus *Achabi*, benevo-
le, & invito scedere, dimiserit, ideò petijt
percuti, ut vulnere repræsenteret *Achabo*
vulneris ipsius, quod parcendo *Benadab* ac-
cepit

cepit in anima sua, ac vulnus Populi, scilicet totus Populus accepit in Achab, ge quasi capite suo, item vulnus, quod Achab, tum Populus accipiet cum à dabo reparante bellum occidetur, quod factum est. Secundò percussus voluit & feri in facie, ut propter illud vulnus ab Achab non agnosceretur, sed videretur esse miles faucius, atque ita accessum haberet ad Regem Idololatram; si enim prius percussus fuisset, nolisset eum Achab in amore illo rerum secundarum, & triumphis, quem agebat tunc à Syris, & Rege eum debellatis. Aliam quoque causam percussoris memorat *Abulensis*, ut scilicet Deus in percussione, quàm in Propheta percussione, & percussio, daret exemplum specimen obedientiæ, undè hoc vulnus à Deo supernaturaliter, statim post obitum legationem curavit, ita cicatrix quidem remaneret, idque videret, quanti meriti sit simplex obedientia, quamque ex adverso Deo exola obedientia, qui propter eam leoni dilectum objecit virum illum, qui percussus volebat. Sed quomodo poterat virum quamvis iustus, percussus & vulnerare per prophetam, quin ageret contra legem, quæ vetat injuriam, & damnum inferre per prophetam? audi responsum ad hoc datum à

m, 2940:
us Populi
pit in Achab
ulus, quod
piet cum à
idetur, quod
ti voluit & fr
d vulnus ab Ach
videretur esse
essum habere ad
im quis agnosc
habere in vo
am, & triumph
, & Regem
e causam gerit
ut scilicet Do
n Prophe
ret exem
è hoc vuln
, statim
aravit, ita
t, idque
implex ob
Deo exofa
leoni dilac
qui per
poterat vir
x vulnerare
ra legem,
a inferre
hoc datum à

Chrysolsti orati: contra Judæos: qui percussit
Prophetam, evasis incolumis: & qui pepercit,
dedit parum, nimirum ut intelligeret, in jussis
divini non spertere curiosum esse & examina-
re verum quæ præcipiuntur, naturam, sed nihil
aliud, quam obtemperare itaq; dubiū non est,
quin in illo agnoverit Micheam id divino
insultu & spiritu flagitare à se, & hanc Dei
voluntatem esse aliquo argumento confir-
maverit, alioqui culpā vacasset, peccavit
autem, & in penam peccati (an venialis,
an mortalis variant interpretes) à leone
diceretur est, quia noluisse audire vocem Do-
mini, præcitus te Leo.

Floruerunt hæc ætate: ODED, qui
prophetavit sub Achaꝝo * HOZAI *
qui prophetavit sub Amone * HOL-
DA prophetissa uxor Sellum, sive Ha-
zaid summi sacerdotis Hebræorum,
quæ Ise Regi multa prædixit * URI-
AS sub Iachimo *

JONADAB Rechabita * filius fuit
Rechab ex Iehro, cognati Moysis Sa-
cerdotis, Madian familiâ natus; vir
religione & moribus insignis, clarus
fuit apud Judæos sub Ioram. Ab hoc
Propheta stirps quædam, admodum,
reli-

religiosa initium sumpsit, quæ
agere cœpit, tanquam perpetua
reginam, sine copia rerum tempo
lium in magnâ austeritate.

HABACUC (est hic diversus
eo, qui Prophetiam scripsit inter
hones Prophetas, sicut *Terentianus*, &
lianus, alijq; computo temporum
ostendunt) cœvus fuit *Davidi*, &
habitavit in Judæa, ubi ipse in Hiero-
solymitano excidio, reliquis vel
Babylonem abductis, vel in Ægyptum
profugientibus, cum alijs pueris
(occulto ad tempus latibulo) re-
ferat. Coluit postmodum, & in
agro suo paterno, in fortunæ me-
critate, quâ justè pieq; usus est.
nus ideo qui Angelico ministrante
ipso tempore, quo pulsem in ali-
ferens rus petebat, messoribus
prandium appositurus, capillis
tus, in Babylonem transferretur,
que inde iterum, tradito cibo *Davidi*
in Judæam eâdem virtute ad suos
veheretur.

Translatio ista facta est celerrimè, & ve-
lut in istu oculi; celeritas quippè Angelorū
quamquam admirabilis, vera tamen; Angelus
enim, qui movet solem, facit, ut sol qua-
libet horā tantum spacij conficiat, quan-
tum quis conficeret, si una horā quinquag-
esimum terræ globum circum curreret,
Angelus verò movens firmamentum facit,
ut ævis stella in Æquinoctiali unâ horâ
circiat 42, milliones miliarium, hoc est
tantundem, ac si globum terræ circum vo-
laret bis milles & amplius.

NABOTH vir primarius in urbe
Israël, innocens victima inexplebi-
lis avaritiæ, & fœmineæ fraudis, an-
no mundi 3137. *Josaphati* 17. *Achabi*
21, ante Christ. 916. Vineam hic habu-
it contiguam ruri *Achabi* Regis: adij-
cit ad hanc particulam terræ oculos
rex, & more mendici ac stipem pu-
blice postulantis, inquit S. *Ambrosius*,
dixit, *Da mihi vineam tuam* 3. Reg. Na-
bothus, qui agellum inter manus ma-
gistorum ad se hæreditate transmissum
habebat, negat sibi licere per institu-
ta patriæ, fundum à se ab alienare: be-
ne id

ne id prævidens, si in hortum reg
 commutaretur vinea, posthac
 quam eam, ne in Jubilæo quidem
 recuperari posse: hanc repulsam
 impotenter fert *Achab*, ut ex con
 ptâ inde animi ægritudine, tum cit
 tum hominum consortio abstinere
 Advertit morbum mariti *lezabel*, au
 daciæ, & sceleris projectissimi ma
 lier, objurgare igitur ipsa primæ
 gem, veluti timidum nimis, & in
 scientem regiâ potestate, sibi more
 promptu esse, quibus pervicax
Both vineam tradat. Nec mon
 bit ad eos, qui potestatem judicis
 in *lezrael* exercebant, litteras
 nomine, & annulo signatas: præ
 præterea, prætextâ sceleris
 larvâ, ut publicum, jejunium
 tur. Convocatur dein Seniores
 optimatum confessus, quos in
 am *Nabothus* aderat. Constituitur
 dicium, subornantur accusatores
 ponuntur falsi testes, *Nabothus*
 divinæ, & regiæ Majestatis reus

tur. Quid multis? calumniis oppri-
 mitur innocentia, & jus vi obruitur,
Nabothus inauditus & indefensus mor-
 ti adjudicatur, educitur, lapidatur, &
 è via simul & fundo suo exturbatur,
 ac ne superesset, qui repetundarum
 postulare tyrannum, simul quadrige-
 marum, è medio tolluntur. Et *A-*
chab, qui primis oculis iniquis alienam
 vineam adspexit, nunc, tanquam filico
 regio addictam, & tanquam suam, ini-
 quore pede calcatur, quamquam non
 absque horrifico tonitru tremendi ex-
 terminii, denunciati ab *Eliâ*, qui ob-
 viam se objecit, & tum *Achabo* ipsi,
 cum notariæ conjugii, atque toti poste-
 ritati incubiturâ vindictam intonuit.

TOBIAS Senior, natus an. m. 3276.
 ante Christ. 777. *Ozia* in Juda an. 51.
Phulio in Assyria an. 41. patria ejus
 fuit Galilæa superior, tribus *Nephthali-*
im, oppidum etiam dicitur *Nephthali-*
 in vulgata, in Græca autem editione
 dicitur *Thibe*, sive *Thesbe*, unde *Elias*
Thibites, Mature cepit adversis pro-

bari à Deo, nam utroque parentibus est puer, & à *Debbora* matris sui institutus est in timore Dei captà à *Salmanassare* Affyriorum Rege, Samarià, cum *Osea* Rege Israël (quem vinctum in carcerem deinceps compegit) cum aliis præcipuis viris, pueris ac puellis captivis, *Tobias* etiam unà cum *Amara* matre sua, ac *Tobia* juniore filio Nini in urbem regiam transportatus est anno ætatis suæ 39. an. m. 3314. ante Chr. 739. an. *Ezechia* in Judæa nantis sexto, & *Osea* Regis Israël (tunc quoq; temporis vincti) non ultimo: atque ut virtus etiam in probatur, & barbaros etiam probitas ferit, ita factum est, ut *Tobias* gratiam inveniret in oculis *Salmanassar*, & constitueretur regie nominæ præfectus. Quod ille aggressus non minore integritate, quam beneficentiâ in pauperes, captivos præsertim, & exules. Post *Salmanassarem* autem, Successor *Sennacherib*

barbarâ crudelitate desævire cœpit in
 Israëlitas, passimque interfectorum
 corpora in sterquilinia, viasque publi-
 cas abijciebantur, quæ barbaries oc-
 casio fuit *Tobias*, ut ipse interempto-
 rum nobilis fieret vespillo, quo nomi-
 ne regi delatus, ad cædem ipse etiam
 depositur. Non repertum verò cum
 suis, sed latebris absconditum, tyran-
 nus proscibit, & bonis omnibus exuit.
 Per novendecim dies latebræ tenu-
 ère *Tobiam*, donec à suis met filiis, con-
 juratione erumpente, tyrannus jugu-
 laretur. Rediit tunc *Tobias* ad fortu-
 nas suas, & pristinam charitatem; sed
 non diu spectavit sortis melioris fere-
 nitatem, cum ex hirundinum nido de-
 lapsæ sordes, ei luminis usum abstu-
 lerunt. Orbitas oculorum adeò rem-
 turbavit familiarem, ut ei utcunq; su-
 stentando non aliud restaret fulcrum,
 quam textrices uxoris manus. Cujus
 propterea, & amicorum exprobratio-
 nibus, viri patientissimi aures non levi-
 ter vapularunt. Annum ætatis tunc

agebat sexagesimum, annū jam quatuordecim annorum cum cæcitate colluctatus: Insuper igitur à Deo finem vivendi petere deo inter præceptiones pietate plenas filium suum Tobiam committit, de pecunia (decem erant argenti talenta, nostrate monetâ florenti Romanani octiesmille) apud Gabelum conturbulem, *Ragibus*, civitate Medorum, habitantem, depositâ: iret igitur in *Mediam* cum chirographo, & fido suo, ac reveheret argentum conditum. Post hæc omnes eventus mirabiles: *Tobias* enim Junior *Raphaelem* Archangelum pro duce & conductore itineris nanciscitur: cetum & eviscerat: *Saram* uxorem ductam *modanum* fugat, pecuniam depositam *Gabelo*, & simul *Raguelis* filiam cum amplâ dote secum devehens, in patriam cum gaudio ad patrem revertitur, & que collyrio fellis, ceto exempto, & grum visum, fortunam & gaudium restituit. Contigit hæc illuminatio an. m. 3335. ante Chr. 718. *Ex libro*

ab exc
anno, 8
gesimo.
huc 42.
gaudio
De, M
etatis
sepultu
silio, c
& Ang
TO
ante C
sua bel
dæmon
lus, soc
virutis
ga sæc
compl
piorum
premi
Qu
uxor T
bium
cepto p
in pate

ab excecatione autem *Tobia* quarto anno, & à nativitate illius anno sexagesimo. Vixit postmodum annis ad luc 42. quos teste Scripturâ egit cum gaudio, & cum bono profectu timoris Dei, Mortuus in senectute bona, anno ætatis 102. & in Ninive honorificè sepultus est; Omnia bona relinquens filio, cui factis atque verbis præcepta, & Angelum præceptorem dedit.

TOBIAS Junior natus an. m. 3312. ante Chr. 741. *Ezechia* 7. fuit in vita sua belluæ Marinæ domitor, Caco-dæmonis profigator, Angeli discipulus, socius & herus. Patris Medicus, virtutis hæres, exemplum, & in longa sæcula profeminator. Qui & ipse completis annis nonaginta novem ad piorum sedes abiit. *Nimirum virtutis pramium prolixitas vita est.*

Quando autem mortua fuerit *Anna* uxor *Tobia Senioris* non constat. Dubium non est *Juniorem Tobiam* præcepto patris obsecutum, matrem suam in paterno sepulchro condidisse.

sistens cum lachrymis deprecabatur Deum, ut ab isto improperio liberaret eam. Cum orante filia oravit etiam *Raguel* pater ejus, & fiduciâ in Deum positâ exauditi sunt ambo in conspectu gloriæ summi Dei, & missus est Angelus *Raphaël*, ut curaret eos, quorum orationes in conspectu Domini recitatae sunt, inquit Scriptura, (dubio procul ab Angelis. Itaque opprobrio liberata est *Sara*, & inito nuptiarum vinculo, ligatus est dæmon, ut ne ultra nocere possêt, & felicitas in totam *Raguelis* familiam derivata est. Ætatis suæ annum vigesimum quartum agebat tunc Junior *Tobias*, quando *Saram* uxorem duxit, vixitque *Sara* cum *Tobia* sancto conjugè piè ac sanctè, mortua demum, ut *Torniellus* computat, in Ninive an. an. m. 3387. ibidemq; sepulta, post ejus obitum *Tobias* Junior cum tota familiâ suâ recessit à Ninive, ac deinceps habitavit non procul à Regercivitate Medorum cum *Raguele*

socero suo; nec multò post Ninive
Benmerodacho Rege Babylonis in-
versa est. Unde singularis eluxit di-
na providentia in *Tobia*, cum enit
immineret Ecbatanis ingens calami-
tas, ubi *Raguel* cum uxore & familia
morabatur, eam ita prævenit *Dom-*
inus, ut maturè matrimonium Junio-
ris *Tobia* fieret, & media pars bono-
rum soceri ejus, & pecunia in *Galatæ*
manibus deposita, à naufragio proxi-
mo eriperetur; & vice versâ immine-
te excidio Ninives, & restituta
Ecbatanâ eduxit Dominus *Tobiam*
Ninive ad Socerum in *Ecbatanam*.

Piscis ille immanis, quem expavit
Tobias, clamansque voce magnâ ad
phaëlem, dixit, *Domine invadisti me*.
simile est, inquit *Valesius*, quod fuerit *Ca-*
lyonimus, piscis voracissimus, denti-
ferratis, oculos habens in summo vertice.
& os inter oculos &c. horrificus aspectus
hujus piscis fel dicitur à *Galeno* vim habere
ad extergendas albugines ab oculis. In
inquit quorundam animalium singulari
medicini extollitur, tanquam acrimen ex oculis
oculorum, & suffusionum in visibilibus.

piscis,
Scorpij
tus igitur
mediu
potuit
corde
terre
& effu
aliffin
eiger
buerit
Spirit
pretes
cientia
quada
natura
cori in
curriff
rent, r
libidin
(hi na
Deum
bidini
non ef
super
concu
cum i
JU
nata e
condi

piscis, quum vocant Callyonimum, Hyana & Scorpij Marini, tum galli & perdicis. Divinitus igitur doctus est Tobias naturale illud medium, quo Patris cæcitatem abstergere potuit. Utrum verò fumus ascendens ex corde assato piscis hujus signum tantum fuerit temporis, quæ dæmon expelleretur, & efficaciam præcum ascendentium coram altissimo, seu potius (quod verba Scripturæ exigere videntur) efficaciam quandam habuerit in *Asmodaum* illum, Deo superbos Spiritus rebus corporeis subjiciente, interpretes variant: *Serarius* ait, fumo huic efficientiam quandam adversus dæmonem quadantenus naturalem ab ipso auctore naturæ à principio creationis, cordi & jecori impressam esse: simul autem tria concurrisse, quæ supernaturalem vim conciliarent, remotionem causæ, ardorem scilicet libidinis, quo septem illi viri flagraverunt (*hi namq; qui conjugium ita suscipiunt, ut Deum à se, & sua mente excludant, & sua libidini ita vacent, sicut equus & mulus, quibus non est intellectus, habet potestatem dæmonium super eos*, sic Angelus ad *Tobiam*) secundò concurrisse ait preces conjugum & parentum: tertio significationis mysterium.

JUDITHA Hebræorum Amazon
nata est an. m. 3314. Romuli & urbis
conditæ 13, *Ezechia* sexto & *Osea*
nono;

nono; nihil illâ castius, nihil pudus, & nihil fortiùs, virtutis ac pietate etiam inter Christianos fuit admiranda. Cum annorum jam esset 33, ætatem jam quartam viduata viro suo (cui *Manassi* nomen erat) eo tempore, quo *Merodachus* (is, qui regem Hierosolymorum *Manassen*, Babyloniam tractum in vincula, penitentiaque necessitatem compegit) occisus, *Dioco*, *Arphaxado* Medorum Regis, secundis rebus elatus est, & assumpto cognomento *Nabuchodonosori*, victorioso armorum suorum impetu montem *Cham* Orientis, & terrorem populorum sese ostentavit, furorisque sui emissum, & ferocissimum satellitem, & strategum barbaræ militiæ *Holofernis* in *Galilæâ*, cum validissimo Exercitu admovit, facinus illud ausa est committibilissimum, omniumque heroum gestis conferendum, si non longè inferendum, quo *Syrio* Tyranno, hostis stu & amplissimâ spe victoriarum

me factum caput felicissimo ictu de-
messuit, & eadem strage peremit unâ
cum duce exercitum, reliquias præci-
piti fugâ velut lymphatas in Baby-
loniam rejecit, ac spolijs, triumphis,
anathematis Bethuliam magnificavit
an. 3346, ante Christum 707, *Mero-
dachi 23, Manassis nono; Numa 7.* Romę
conditæ 45. Vixit autem ab eo tem-
pore, quo facinus patravit, annos ad-
huc septuaginta duos, universim cen-
tenos quinos, omnium laudum, æter-
næque gloriæ fœmina, non minùs
clara triumpho, quem de Babylonio
hoste, quàm quem de se ipsâ egit.

SUSANNA (Chaldæis idem ac li-
lium, pulcherrimâ rei cum nomine
convenientiâ) circa annum mundi
3437, ante Christum 616. Babylone
inter captivos Judæos detenta floruit,
formæ æquæ ac castimonie præstan-
tiâ. Matrona & Heroïna, cujus pater
erat *Helias*; maritus *Joaquimus* Vir cum
nobilis & copiosus. Inter captivos li-
bera, in servitute Babylonica peccato

non

non ferviens, virtutis domesticæ in
 barbaros tenax, castimonix & con-
 galis fidei, in secreto, inter opa
 frondium, propugnatrix, quæ famæ
 antè maluit, & vitam perdere quam
 pudorem sceleratissimis lenonibus, &
 fenibus merchis, violandum tradere;
 Neque sine præmiò: *Susannam* enim,
 quam iniquitas & mendacium con-
 demnaverat, cælitus missus adven-
 tus duodennis *Daniel*, juvenis pro-
 dentiâ supra virum clarus, gloriâ
 ignominiosa morte vindicavit, post
 in libidinosos fenés, testes mendaces
 & perjuros, æquitatis Talione retri-
 catâ. Nimirum veluti castitati
 quam non decora merces à cæcis
 penditur, sic libidinem semper
 sequitur. *Via impiorum* ait Salomon
 Proverb. 4. *tenebrosa; nesciunt ubi
 ruant.* Hebræus textus: *Via
 impiorum caligo, nesciunt ubi impig-
 rant.* Vixit posthæc *Susanna* erepta
 ore mendacii, & de fraudibus circum-
 ventientium, inter publicos applicata

intergrates per totam vitam Deo præ-
stitas, inter gratulationes persolutas,
Susanna & Danieli, cujus innocentia in-
nocentiam castissimæ heroinæ à ca-
lumniâ, honestatem ab infamiâ, casti-
tatem à supplicio, & populum He-
braeorum ab injustâ cæde liberavit.

Egressa est iniquitas à Senioribus Iudicibus
miserum tribunal, cui libido præsidet, qua-
le jus dicit contemptor Juris? sed quinam
illi senes inveterati malorum? *Origenes S.*
Hieronym. alique antiqui & recentiores a-
junt, fuisse senes illos duos convictos à Da-
niel, Pseudopphetas eosdem, plenos im-
posturâ, & nequitia, *Ahabum & Sedeciam*,
contra quos stylum acuit *Jeremias*, eisque
supplicium denunciât, quorum nomina *Da-
niel* omisit, ut consanguinitati parceret, &
quia jam ab *Jeremiâ* Prophetâ vaticinio
congnata fuerunt.

Rectissime canit *Ovidius*

Turpe senex miles, turpe senilis amor.

Interim si in frigido sanguine hoc fit, quid
in calente het? si species decipit & subver-
tit eos senum, quæ non erunt pericula ju-
venum? *ubi oculus est vel senum, vel juve-
num, ibi amor est.*

S. 8.